

худоби на забій необхідно відмітити неспівпадання їх спадів і піднесень. Найбільша реалізація худоби в області відмічається в березні та квітні (відповідно 152,8 та 133,5%), що не відповідає кількості приростів живої маси. Такий характер коливань можна пояснити, на нашу думку, недосконаліми економічними відносинами між сільськогосподарськими і постачальницькими підприємствами та, в деякій мірі, початком весняно-польових робіт, коли сільгоспвиробники значну частину худоби змушені реалізовувати для придбання паливно-мастильних матеріалів, насіння, добрив тощо.

Не можна назвати нормальним процес сезонних коливань одержаного приплоду. Як видно з табл. 1, пік надходження приплоду припадає на березень, квітень (226,0 і 174,5 %), а найменше у вересні (40,2 %). Такий їх рівень негативно впливає на сезонні коливання виробництва молока та реалізації худоби на забій.

Порівнюючи сезонні коливання виробництва продукції тваринництва в окремих господарствах, наприклад, ПАП "Медобори", "Стегниківське", "Колос" Тернопільського району із середньообласними показниками можна помітити, що високий рівень сезонних коливань спостерігається в економічно-сильних господарствах, які забезпечують високі врожаї кормових культур. І навпаки, вони нижчі там, де ці умови гірші. Звідси, можна зробити висновок, що рівень сезонних коливань продукції тваринництва не може визначатися природними чи економічними чинниками, вони залежать від загальних умов виробництва, від цілого комплексу умов (системи маркетингу, рівня спеціалізації, забезпеченості необхідними ресурсами, системи взаємовідносин між сільськогосподарськими і переробними підприємствами та ін.).

Важливою умовою зниження сезонних коливань виробництва молока є диференційовані ціни, що зорієнтовані на сезонні витрати виробництва, а також встановлення диференційованих розцінок за молоко у літній та зимовий періоди.

Зниження сезонності отелення корів дозволить не тільки зменшити сезонність виробництва продукції тваринництва, але й впорядкувати роботу переробної промисловості, підвищити ефективність всього агропромислового комплексу.

Клапків М. С., к. е. н.

АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ ВТРАТ У ВИПАДКУ ПЕРЕРВИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Особливістю визначення втрат, які виникають у випадку перерви підприємницької діяльності, є необхідність врахування у їх складі ще неотриманої користі (доходу). Неотримана користь – гіпотетична величина, яка формується під впливом багатьох невизначених чинників. Ця обставина вносить у процес організації страхування деяку методологічну складність, оскільки при цьому важко дотримуватись одного із базових принципів, покладено в основу кожного окремого виду страхування, яким є "однозначність ризику". Характеризуючи принцип "однозначності", професор Вальтер Картен зауважив, що об'єктивна необхідність оцінки якості усієї сукупності ризиків, яка охоплюється страхуванням перерв виробничого процесу, веде до свідомого ускладнення страховиками методики визначення збитків по цьому страхуванню. Вона стає навіть менш прозорою і зрозумілою ніж, наприклад, відома своєю складністю методика страхування життя.

Втрата майбутнього доходу може бути не лише наслідком втрати виручки, але й наслідком підвищених затрат, які підприємство змушене додатково і непередбачено здійснити з метою підтримки нормального стану функціонування виробництва.

Окремі автори звертають увагу на відмінність між тими втратами, які мають місце при зупинці виробництва і носять "фіксований" характер і тими втратами, які при такій же ситуації, приймають змінний характер. До першої категорії втрат відносяться "необхідні" затрати, а саме: видатки на заробітну плату задіяному обслуговуючому персоналу, виплати відсотків за банківські

кредити, орендні платежі, частина комунальних платежів (на необхідний мінімум освітлення та опалення). Затратами змінного характеру можуть бути додаткові витрати, пов'язані із відбудовою знищеного, чи пошкодженого підприємства, як, наприклад, підготовка технічної документації на ремонтні роботи, розчистка території, прокладка ліній тимчасової комунікації. При відновленні технічно і технологічно складних промислових об'єктів такі затрати можуть складати значні обсяги. Страхування цих, вимушено здійснених затрат, часто також доповнюється страхуванням втрати прибутку – тобто неотриманого того середнього прибутку, який був би отриманий при звичайному виконанні робіт, які припинилися внаслідок перерви процесу виробництва.

Весь обсяг різноманітних втрат, яких може зазнати підприємство в процесі ліквідації наслідків та недопущення техногенної аварії (відмови технічної системи) може бути дещо ширшим і для зручності аналізу їх пропонують розділити на п'ять груп:

1. Прямі втрати ресурсів.
2. Затрати на зменшення втрат ресурсів при відмовах.
3. Затрати на компенсацію негативних наслідків відмов.
4. Затрати на зниження імовірності настання аварій.
5. Затрати на зміну критеріїв працездатного стану систем.

Відомо, що первинним завданням страховика є встановлення обсягу своєї страхової відповідальності перед страхувальником. Її розрахунок здійснюється на основі попереднього визначення об'єкту страхування, терміну відшкодування, страхової суми із залученням інших важливих параметрів страхової операції. Згідно Правил добровільного страхування ризику втрати прибутку, запропонованих НАСК "Оранта" – "Об'єктом страхування" є втрата прибутку страхувальником внаслідок:

- спаду обсягів виробництва (товарообігу), зумовленого певними ризиками;
- необхідністю здійснення додаткових витрат, спрямованих на уникнення чи зменшення спаду виробництва (товарообігу) та його відновлення.

Отже, розрахунок і аналіз "прибутку-брутто" є серцевиною фінансових взаємовідносин між страховиком і страхувальником, основним елементом загальних умов страхування. Найбільш поширена на страховому ринку формула розрахунку прибутку-брутто передбачає визначення його обсягу методом різниці двох величин. При цьому визначення прибутку-брутто, яке є елементом багатьох загальних умов страхування, дефінюється так: "Прибуток-брутто – це різниця між сумою вартості обороту, станом запасів і незавершеного виробництва на кінець господарського періоду та сумою вартості стану запасів на початок господарського періоду, незавершеного виробництва та здійснених затрат". Умови страхування НАСК "Оранта" теж рекомендують розраховувати обсяг прибутку-брутто на основі різниці двох величин, однак згідно спеціального алгоритму: як добуток різниці між сумою стандартного обсягу виробництва (товарообігу) і сумою обсягу виробництва (товарообігу), отриманого за період відшкодування, та показника прибутковості господарського обороту. При цьому за стандартний обсяг виробництва (обороту) приймається той його обсяг, який був би досягнутий страхувальником за страховий період відшкодування, але при умові ненастання страхового випадку. Показник прибутковості рекомендується розраховувати як відношення прибутку, отриманого за попередній рік, до вартості виготовленої продукції та наданих послуг.

В загальних умовах страхування інших страховиків зустрічається визначення прибутку – брутто на базі суми двох величин. Тобто, прибуток – брутто складає суму обсягу прибутку – нетто, досягнутого фірмою – страхувальником, та постійних затрат, здійснених в обсязі, незалежному від величини виробничого обороту. Як видно, відправною позицією при розрахунку прибутку – брутто методом різниці є обсяг господарського обороту, кожен цикл якого, закінчуючись продажем готової продукції, забезпечує отримання прибутку. На думку спеціалістів, визначення господарського обороту, який можна використовувати для страхових потреб, може визначатися як сума грошових поступлень, яка отримана, або яку ще належить отримати за продану готову продукцію або надані послуги, вироблені в процесі ведення господарської діяльності.

До складу обороту повинні відноситися не всі поступлення, а лише ті, які пов'язані із місцем та характером основної господарської діяльності. Виходячи з цього, до обороту не належить відносити отримання орендної плати, додаткових доходів від інвестиційної діяльності. Названі фінансові потоки, проте, можуть виступати у ролі окремих об'єктів страхування.

Дідоренко Т.В., викладач кафедри бухгалтерського обліку і аудиту в сільському господарстві

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО ОПЕРАТИВНОГО ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ

При здійсненні зовнішньоторговельної діяльності виникають деякі труднощі із систематизацією документів по реалізації контрактів і їх співставленням. В основному це пов'язано з тим, що різні операції виконують різні особи. Інколи такі особи не мають достатнього досвіду для виконання конкретних завдань. Наприклад, якщо розглянути дві операції – митне оформлення експортного вантажу та відображення в бухгалтерському обліку такої операції – то одразу ж стане зрозуміло, що один робітник не може кваліфіковано виконувати і те, і інше.

Особам відповідальним за практичну реалізацію зовнішньоторгівельних контрактів, менеджерам та бухгалтерам слід приділяти особливу увагу організації та здійсненню внутрішнього і бухгалтерського обліку та контролю на своїх підприємствах за проведенням конкретних операцій, таких як облік виконання угод і контрактів, облік руху експортних вантажів, облік руху валютних коштів за експортовану продукцію і т.д.

Це пов'язано, насамперед, з власним контролем за виконанням взятих на себе контрагентами зобов'язань, чітко викладених в окремих положеннях контракту (договору).

По-друге, такий облік і контроль дозволяють в подальшому автоматично здійснювати операції по так званій "знайомій схемі" при умові, що вона себе виправдає.

По-третє, з'являється можливість здійснювати своєрідний аналіз і управління згідно з оперативними даними обліку і вдосконалювати на його основі відповідні операції.

По-четверте, дані оперативного обліку і контролю дозволяють швидко орієнтуватись при підготовці звітної документації, для управління процесами експорту, імпорту продукції, одержанням виручки. Тут необхідно відмітити, що у відповідності з загальними функціями управлінський процес підрозділяється, як правило, на планування, регулювання, облік, контроль, стимулювання.

Українським підприємцям також необхідно знати, що оперативний облік за кордоном окремо не виділяється, але постійно про нього йде мова в наукових працях і підручниках фінансового і управлінського обліку.

Оперативний облік дозволяє значно швидше, ніж бухгалтерський, отримати необхідну інформацію про хід виконання зовнішньоекономічної операції, а саме: ході виконання поставок; перетині державного митного кордону вантажами; своєчасному надходженні або ненадходженні виручки; про країну імпортера; імпортерах; номенклатурі і асортименті експорту, імпорту, умовах розрахунків між контрагентами і т.д.

Ще одним важливим аспектом є чіткий розподіл зовнішньоекономічних операцій в залежності від предмету договору. Операції поділяють на:

- експортні;
- імпортні;
- бартерні;
- з давальницькою сировиною.